

Rasspecifik avelsstrategi (RAS) för Lakelandterrier

Inledning

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 beslutades att det för varje ras skulle utarbetas en rasspecifik avelsstrategi, RAS.

Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna, i vårt fall Svenska Terrierklubben, som i sin tur delegerat uppdraget till rasklubbarna.

Samordningsansvaret för varje RAS låg kvar på Svenska Terrierklubben, som har haft till uppgift att vägleda rasklubbarna samt samlar in förslagen och översända dem till Svenska Kennelklubbens avelskommitté (SKK/AK) för fastställande.

Strategin är till för att behålla och/eller förbättra hälsa och funktion hos våra hundar. Dokumentet har tillkommit genom en dialog mellan styrelsen och de aktiva uppfödarna i rasen.

HISTORIK

Historisk bakgrund

Lakelandterriern härstammar från den vackra bergiga nordvästra delen av England, the Lake District, där de sedan lång tid använts för att jaga och utrota skadedjur, framför allt höglandsräv, det största hotet mot den omfattande fårnäringen. Genom selektiv inkorsning av äldre terrierrasor med speciella åtråvärda egenskaper, lyckades man skapa en ras med extremt mod och framåtanda, liten till formatet, men med tillräcklig benlängd för att kunna hoppa upp på klipphyllor där räven förskansat sig. Med outtröttlig styrka och envishet skulle inte hunden ge upp förrän den nått sitt mål, att döda räven. Dessa små arbetande terriers i Lake distrikt kunde oftast i början identifieras med uppfödarens namn eller namnet på området de där de föddes upp, t.ex. Lowter, Ullswater, Patterdale, Fell, Cumberland och John Peel. Även jaktklubbar med Foxhounds hade sin favorittyp av terrier som identifierades med klubbens namn såsom Blencathra, Melbreck och Coniston. På grund av den geografiska svåråtkomligheten i dessa bergstrakter, lyckades man förhållandevis lätt renodla och bevara typen.

- 1912 vid ett möte i Keswick beslutade rasentusiaster att hundarna nu skulle samlas under namnet Lakeland terrier
- 1921 samlades man kring en gemensam rasstandard som skickades till engelska kennelklubben
- 1921 bildades The Lakeland Terrier Association
- 1928 stambokfördes de första Lakelandterrierna i Engelska Kennelklubben
- 1932 bildades rasklubben The Lakeland Terrier Club och lite senare The Lakeland Terrier Society
- 1931 delades rasens första Challenge Certificates (CC's) ut till Evergreens Double och Egton Lady of the Lake, båda hundarna blev senare champions
- 1963 blev CH Rogerholme Recruit BIS på Crufts
- 1967 blev blev CH Stingray Derryabah BIS på Crufts, för att året efter bli BIS på Westminster i USA.

Detta följdes av en lång period av lakelandterriers av utmärkt kvalitet och många framstående placeringar på utställningar runtom i världen.

Sverige

De första Lakelandterrierna importerades till Sverige 1931 av direktör Otto Salomonsson importerade hanhunden Egton Pioneer och tiken Ever Green. Dessa båda blev champions. 1932 importerade Otto Salomonsson hanen Egton Surprise från Mrs Graham Spence och 1935 tiken Mockerkin Malse. 1935 stambokfördes den första svenskfödda Lakelandterriern under Otto Salomonssons kennelnamn Urskogen. Det var Urskogens Bussie som var efter CH Egton Surprise och CH Ever Green. 1936 föddes CH Urskogens Chap efter CH Surprise och Mocherkin Malse. Dessa få lakelandterriers deltog flitigt i grytprov och på jakt.

- 1937 stambokfördes 8 lakelandterriervalpar. Förutom 6 från kennel Urskogen, 2 stycken från E.Jeppssons kennel Jaktlyckans , som kom att föda upp rasen till 1976
- 1937 importerar Carin Slättne Mockerkin Menthill och tiken Egton Delight of Howtown
- 1943 köpte Rudolf Thomsson Slättängs Hexy, som blev stamtik för kennel Lövskogens vinstrika lakelandterrieruppfödning. Kenneln återgick efter många år med Lakelandterrier, till att bara föda upp taxar
- Under 40-talets senare del importerade grevinnan Molla Cronstedt , kennel Winstons)ett flertal hundar från kennel Blackwell, som gjorde väl från sig i utställningsringarna
- 1954 importerade Carin Slättne Castleguard Corpral som kom att sätta ett stort avtryck i aveln.

Kennel Slättäng är synonymt med rasen Lakelandterrier i Sverige. Carin var aktiv i rasen från 1937 fram till sin sista kull valpar som registrerades i hennes namn 1995. Carin importerade en mängd fina Lakelandterrier hem till gården Slättäng, och det har funnits många fina hundar födda under detta prefix genom åren. Under några år hade hon uppfödningen tillsammans med dottern Ann Rosén, som sedan skaffade ett eget kennelnamn, Hammerlake (1984-90). Carins dotter Eva har sedan 1990 en liten uppfödning under namnet Slättäng.

Slutet av 60-talet var början på rasens glansperiod i Sverige. Nils Steen, kennel Silvermarken (63-91), kom igång med sin omfattande uppfödning av Lakelandterrier, där en av de mest kända var CH Silvermarkens Parlormaid som var en gruppvinnare i början av 70-talet. Ylva Glimfelt (Glims, 1967-80) försökte liksom Nils Sten bygga upp en vacker svart lakelandterrierstam härstammande från de första Lakelandterrierna på 30-talet. De svarta lakelandterrier som nu förekommer runt om i världen har oftast anor från Silvermarkens och Glims kennlar.

Leif Ranshede (Redhunter, 1974-80) importerade år 1974 hanen Minerstown Monarch från England. Monarch kom att bli en av de stora vinnarna under några år. Hanne Gimby (Gimlake, 1972-86) startade under början av 70-talet sin framgångsrika uppfödning med bl.a CH Gimlakes Emil, CH Ceasar och CH Gimlake Gunhild. Lilianne Persson (Concords, 1979-87) startade sin uppfödning med en tik från kennel Gimlake. Eva-Britt Pettersson hade några vinnande hundar i slutet av 70-talet med bl.a importen CH Laroc Leading Dancer och födde upp några enstaka Lakelandterrierkullar. Torsten Falck (Fyrisvallen, 1971-83), Tore Brädde (Harper, 1979-88) födde upp några framstående lakelandterriers där den mest kända är CH Harper Rosie som var en av grundpelarna till Bert Hunts (Scartop) många vinnare de senaste 10 åren i Danmark.

1978 bildades rasklubben Nordiska Lakelandringen av några rasentusiaster.

Sedan början av 1980-talet har det kommit till flera nya uppfödare inom rasen, t ex:

- Inger Nordengrahn med dottern Ann (Ingnors,1984-94)
- Birgitta Lindström och Gunnar Sandberg (kennel Cumbria,1984-2002)
- Siv Wänman med dottern Katarina (Lakies,1989 -)
- Inga-Lill Johnsson(Sibbles,1984-93)
- Barbro Lindh-Vendel(Terbros,1986-91)
- Berit och Bert-Inge Axelsson (Terrax,1990 -)
- Karin Thörnkvist (Shimmer Lakes,1991 -)
- Ingela Nilsson (Gay Gordons,1991 -).

Med deras verksamhet kom det också in en del nya importörer i rasen. Många uppfödare slutade under 80- och tidigt 90-tal och rasen har idag några få entusiaster som försöker få upp rasen i sin forna standard.

Lakelandterriern har trots sitt numerärt lilla antal registrerade och deltagande på utställning, ofta placerat sig väl på utställningar världen över.

I Sverige har många lakelandterrier grupp- och BIS placerat sig under åren bl.a

- 1956 CH Slättängs Hopeful , BIS i Malmö
- 1959 CH Slättängs Marksman, BIS i Visby
- 1963 CH Slättängs Eyebright BIS i Helsingborg
- 1971 CH Cousadale Zodiac, BIS i Malmö
- 1974 CH Minerstown Monarch som bl.a. blev Best In Show två gånger under 70-talet.

1980-talet dominerades i ringarna av CH Gilroy Mr Margeaux som importerats från Danmark. Han vann ett flertal BIS, bl.a på Stora Stockholm och blev Årets Hund i Sverige 1985.

Samtidigt fanns i ringarna CH Slättängs Topping Trump som också han placerade sig i grupperna.

- 1994 CH Scartop Rebellion, BIS i Askersund
- 1999 CH Lakies Mini Max , BIS TeKL i Piteå
- 2000 CH Lakies Milda Matilda, BIG-placeringar

På 2000-talet har CH Terrax Coola Calle blivit BIS på flera klubbställningar och Årets Lakeland Terrier under flera år. På senare år har några av Bert Hunts hundar grupplaceras bl.a CH Lakeridge the Gambler och hans dotter CH Scartop Warrior Princess.

Det är några som tränar lydnad och tävlar med sina Lakelandterrier.

I mitten av 80-talet fick rasen sin första lydnadschampion i tiken SUCH SLCH Beatrice. Hon kom att följas av INTUCH NORDUCH SLCH Slättängs Hannibal, hans barn LP SLCH Posh Cessna Centurion och barnbarn INTUCH NORDUCH LPSLCH Terrax Coola Calle.

Det finns också ett intresse i att gå viltspår med Lakelandterrier och 2005 fick rasen sin första viltspårchampion i SVCH Lattibi Belmondo.

Sedan slutet av 90-talet är det flera som tränar och tävlar i agility med sina hundar.

Nuläge

POPULATION

Registrerade hundar/år i Sverige

År	Antal	År	Antal	År	Antal
1978	50	1988	89	1998	17
1979	49	1989	66	1999	33
1980	47	1990	43	2000	14
1981	47	1991	26	2001	15
1982	48	1992	28	2002	32
1983	45	1993	28	2003	20
1984	45	1994	30	2004	13
1985	47	1995	28	2005	34
1986	86	1996	30	2006	35
1987	50	1997	20	2007	18

Mål

- Att öka antalet registrerade Lakelandterrier i Sverige till ca 40/år fram till år 2011
- Att ett antal av dessa är importer/eller avkommor till hundar som är relativt obesläktade med de svenska hundar som går i avel.

Strategi

- Att marknadsföra rasen i olika sammanhang
- Att få de som är inne på en liten högbent terrier att ta med Lakelandterriern i sitt val
- Att vara representerad i rasmontrar där sådana förekommer
- Att dela ut informationsmaterial om rasen i samband med utställningar och andra aktiviteter.

Idag är de flesta uppfödare av rasen ägare till en eller två Lakelandterrier. De flesta tar en kull på sin tik en gång/år eller vartannat år. De allra flesta av dessa uppfödare är mycket medvetna om rasens väl och ve. Ett sätt att få upp antalet registreringar av rasen och därmed förbättra avelsbasen är att försöka få nya uppfödare som kan tänkas ta en kull på sin tik, om den är av god kvalitet hälsomässigt, mentalt och exteriört.

Rekommendationer för uppfödare:

- Att inte använda tikar före 2 års ålder
- Att inte mer än i undantagsfall ta mer än tre kullar på en tik
- Att utvärdera kull ett vid minst 12 månaders ålder, innan nästa parning
- Att inte använda hane i avel före 15 månaders ålder
- Att inte ta mer än tre kullar eller 12 valpar per hane, därefter en utvärdering av de kullarna.

Utvärdering skall ske när de yngsta avkommorna är minst 15 månader, och om valparna befins friska och sunda, och om speciella skäl finns, ett fortsatt verkande i aveln.

Avelsbasen

Avelsbasen i rasen är liten och rasen är beroende av importerade hundar, eller att hundar med obesläktad eller ringa besläktad ana används.

Nedanstående tabeller skall ställas emot att det under de senaste 10 åren har registrerats drygt 200 hundar, varav flera är importer

Antal svenskfödda avkommor 1998-2007 (hämtat ur SKKs rasdata 070910)

Hund	Totalt antal svenskfödda avkommor
Eskwyre Explosive f. -93 (hanhund)	42
Scartop Rebellion f. -90 (hanhund)	28
Lakeridge the Gambler f. -02 (hanhund)	20
Cumbria Trilobit f. -98 (hanhund)	19
Cumbria Jade f. -91 (tik)	19
Slättängs Ultimatum f. -98 (hanhund)	18
Terrax Coola Calle f. -96 (hanhund)	17
Cumbria Obsidian f. -95 (hanhund)	17
Chelines Red-Hot-Chili-Peper f. -99 (hanhund)	16
Hilane James f. -91 (hanhund)	15
Shimmer Lake´s Affie f. -91 (tik)	15
Inx Boy f. -05 (hanhund)	15
Lakies Milda Matilda f. -98 (tik)	12
Toutchstone Mariquita f. -02 (tik)	12

Antal barn-barn (hämtat ur SKKs rasdata 070910)

Hund	Antal barn-barn
Eskwyre Explosive f. -93 (hanhund)	44
Shimmer Lake´s Affie f. -90 (tik)	35
Chelines Blond-Ambition f. -95 (tik)	28
Terrax Coola Calle f. -96 (hanhund)	28
Chelines El-Royo f. -97 (hanhund)	28
Slättängs Ratataa f. -93 (tik)	27
Cumbria Jade f. -91 (tik)	26
Hilane James f. -91 (hanhund)	24
Chelines La-Morena f. -98 (tik)	21
Merelake Brocade At Rayfos f. -96 (tik)	19
Chelines El-Dorado f. -96 (hanhund)	19
Ambleside Filippa f. -99 (tik)	19
Saredon Red Admiral f. -98 (hanhund)	19
Cumbria Hope f. -90 (hanhund)	19
Lakies Mini-Max f. -98 (hanhund)	17
Terrax Busiga-Berta f. -90 (tik)	17
Chelines Red-Hot-Chili-Pepper f. -99 (hanhund)	16

Nota Bene

Chelines Blond-Ambition och Chelines La-Morena är halvsyskon
Ambleside Filippa är en dotter till Chelines La-Morena
Chelines Red-Hot-Chili-Pepper är en son till Chelines Blond-Ambition
Chelines El-Royo och Chelines El-Dorado är syskon med ett års mellanrum
Shimmer Lake's Affies far (Slättängs Hannibal) är morfar till Terrax Coola Calle

Inavelsgrad

Den genomsnittliga inavelsgraden i rasen enl. SKKs Rasdata

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
4 %	2,3 %	10,2 %	0,2 %	2,5 %	3 %	1,9 %	3,6 %	3 %	2,4 %

Den höga siffran år 2000 är från 3 kullar med hög inavelsgrad och en kull med låg inavelsgrad som hjälpte ner siffrorna, under ett år med endast 14 registrerade hundar (1 import +13 valpar). (16 %, 12,9 %, 10,9 % och en kull med 0,2 %)

Mål

- Att utöka avelsbasen i rasen
- Att minska den årliga genomsnittliga inavelsgraden i rasen till 3 % till år 2011
- Att sträva mot att enskild individ inte skall ha fler barnbarn än 50 % av ett års medelregistreringar (idag ca 12 barn-barn – vid målet 40 reg./år, 20 barn-barn)

Strategi

- Att minska användandet av enskilda hanhundar. (Uppfödarna får här ta ett stort ansvar vid sitt urval av avelsdjur)
- Att om möjligt ej göra om samma kombination utan använda olika hanar på tikarna för att få en större genetisk variation i rasen
- Att försöka använda obesläktade Lakelandterriers
- Att styrelsen årligen följer upp och redovisar inavelsgraden i rasen och antalet barnbarn hos avelshundarna i klubbens årsbok
- Att man försöker få med så många hundar som möjligt på våra klubbställningar så att vi får se så mycket som möjligt av presumtivt avelsmaterial. På Nordiska Lakelandringens klubbställning finns en klass för ej utställningstrimmade hundar (kom-som-du-är).

MENTALITET

Lakelandterriern är framavlad för att vara en djärv och självständig klippgrytjägare.

Det är en livlig hund, speciellt som unghund.

Idag används Lakelandterriern som sällskapshund, men rasen visar ibland prov på slumrande jaktegenskaper.

En minoritet av lakelandterrierna deltar på lydnessprov, bruksprov och viltspårprov.

Det finns några lydnesschampions och någon viltspårchampion i rasen.

Det är 4 Lakelandterrier som genomgått ett MH-test. Se resultaten i bilaga 1

Genom hälsoenkäten (114 svar) har det framkommit att ca 30 % av hundarna är ljudkänsliga/åskrädda/rädda för smällare. Vidare uppfattas det som ett problem att hundarna har ett jaktbeteende som bl.a. kan ses i att den jagar dammsugare, sopborstar, cyklister etc.

Hanhundsilka är ett problem i ca 10 % av enkätsvaren.

Mål

- Att rasen skall uppvisa rastypiskt temperament

Strategi

- Att aldrig använda nervösa, skygga eller aggressiva hundar i avel
- Att minimera användandet av skotträdda hundar. Skotträdsla är troligen ärftlig
- Att uppmana de som har en möjlighet att MH-testa sin Lakelandterrier att göra detta, speciellt de hundar som ev. kommer att användas i avel.

EXTERIÖR

Rasens exteriör finns beskriven i rasstandarden som är en direkt översättning av hemlandet Storbritanniens standard.

Standarden beskriver en pigg, arbetsduglig, välbalanserad, kompakt högbent hund med sträv päls och fria rörelser.

Mål

- Att svenska Lakelandterrier skall vara rastypiska i enlighet med gällande brittisk och FCI-standard.

Att tänka på:

- Att rasen skall ha fria rörelser med bra påskjut
- Att behålla en rastypisk tät, sträv och lättrimmad päls
- Att minimera användandet av dåligt pigmenterade hundar i avel.

Strategi

- Att individer som används i avel bör ha belönats med 1:a i kvalitetsklass efter 15 månaders ålder
- Att rasstandarden skall publiceras årligen i Lakelandnytt samt finnas tillgänglig på hemsidan
- Att bjuda in rasspecialister till att döma på rasklubbsutställningarna.

HÄLSA

Lakelandterriern anses vara en frisk ras.

En hälsoenkät sändes ut sommaren 2007 och sammanställdes i slutet av sommaren. Hälsoenkäten sändes ut till svenska medlemmar i Nordiska Lakelandringen och till Anette Johnssons "valpköpare" som ej är medlemmar i klubben (totalt ca 120 enkäter)

Det kom in hälsostatus på 114 hundar.

En sammanställning visade att rasen inte har någon specifik sjukdom kopplad till rasen. Se bilaga 2.

25 % av hundarna har någon gång haft hudproblem/klåda (16st klåda) och lika många har haft problem med mage eller tarm, oftast p.g.a. en infektion.

Fertilitet

Antalet registrerade valpar per kull räknat på de senaste 10 åren (1997-2006) varierar mellan 2.6 och 4.8.

I genomsnitt blir det 3.6 valp/kull. Lakelandterriern har sällan problem med parning/valpning. De är också goda mödrar till sina valpar.

En enkät skall sändas ut till uppfödare till under för att få en samlad bild kring parning/valpning i rasen.

Mål

- Att Lakelandterriern även fortsättningsvis skall vara en frisk och sund ras.

Strategi

- Att utvärdera rasens hälsa genom sammanställning av regelbundna hälsoenkäter
- Att uppmuntra ett gott samarbete och ärlighet uppfödare emellan.

Det är viktigt med att ha en öppen kommunikation uppfödare emellan, gärna på uppfödarmöten.